

FACTSHEET SMALLINGERLAND

Smallingerland combineert een relatief hoge levenstevredenheid en sterke regionale centrumfunctie met duidelijke maatschappelijke uitdagingen op het gebied van gezondheid, sociale verbondenheid en sociaaleconomische verschillen. De meest recente brede-welvaartspatronen laten zien dat veel inwoners hun leven positief beoordelen, terwijl onderliggende trends rond vergrijzing, leefstijl en participatie blijvende aandacht vragen.

GELUK

Deze factsheet is gebaseerd op gegevens en analyses uit publiek beschikbare monitors, statistieken en onderzoeksprogramma's van verschillende kennis- en onderzoeksinstituten. [Bekijk hier het overzicht van de gebruikte bronnen.](#)

Smallingerland behoort tot de gemeenten waar een groot deel van de inwoners het eigen leven positief waardeert. De levenstevredenheid ligt rond het Friese gemiddelde en sluit aan bij het provinciale beeld waarin de meerderheid van de inwoners tevreden is met het leven. De aanwezigheid van voorzieningen, werkgelegenheid en onderwijs draagt bij aan de ervaren kwaliteit van leven, hoewel verschillen tussen wijken en bevolkingsgroepen zichtbaar blijven.

GEZONDHEID

- De ervaren gezondheid in Smallingerland is over het geheel genomen vergelijkbaar met het Friese gemiddelde, maar kent duidelijke interne contrasten.
- Een aanzienlijk aandeel inwoners heeft overgewicht (**ongeveer 55–60%**), in lijn met regionale trends.
- Het aandeel inwoners dat voldoet aan de beweegrichtlijnen blijft achter bij het gewenste niveau.
- Chronische aandoeningen en leefstijlgerelateerde gezondheidsrisico's komen relatief vaak voor.
- Mentale gezondheidsdruk, met name onder jongvolwassenen en mensen in kwetsbare sociaaleconomische posities, vormt een groeiend aandachtspunt.
- De toekomstige zorgvraag zal mede door vergrijzing en leefstijlontwikkelingen toenemen.

SOCIALE BASIS

- Als regionale centrumgemeente kent Smallingerland zowel sterke netwerken als sociale kwetsbaarheden. Demografische en sociaaleconomische verschillen beïnvloeden de leefbaarheid en maatschappelijke participatie.
- Het aandeel ouderen groeit, terwijl de verhouding tussen werkenden en niet-werkenden verandert.
- Ongeveer **40–45%** van de inwoners voelt zich matig tot ernstig eenzaam, vergelijkbaar met stedelijke gemeenten.
- Vrijwilligerswerk en verenigingsleven blijven belangrijk, maar participatie verschilt per wijk en leeftijdsgroep.
- Vertrouwen in de directe leefomgeving is relatief stabiel, terwijl vertrouwen in instituties varieert.
- Sociale cohesie staat onder druk door mobiliteit, individualisering en sociaaleconomische verschillen.

HEEFT DE JEUGD DE TOEKOMST?

- De positie van jongeren en jongvolwassenen in Smallingerland weerspiegelt bredere stedelijke en regionale trends. Middelengebruik en leefstijlrisico's liggen rond het Friese gemiddelde, vooral waar het gaat om experimenteel gebruik.
- Mentale druk en stress onder jongeren en jongvolwassenen nemen toe.
- Het aandeel jongeren dat gebruikmaakt van jeugdzorg ligt iets boven het landelijke gemiddelde.
- Onderwijs- en arbeidsmarktkansen zijn aanwezig, maar ongelijk verdeeld.
- Eenzaamheid onder jongvolwassenen blijft een relevante trend, in lijn met provinciale ontwikkelingen.

TROTS

Smallingerland kan trots zijn op zijn sterke regionale centrumfunctie, het brede voorzieningenniveau en de centrale rol in werkgelegenheid, onderwijs en zorg binnen Zuidoost-Fryslân. In vergelijking met veel andere gemeenten biedt Smallingerland inwoners een relatief compleet aanbod aan voorzieningen en maatschappelijke infrastructuur. De combinatie van stedelijke dynamiek, actieve verenigingen en bereikbaarheid creëert gunstige voorwaarden voor participatie, ontmoeten en vitaliteit.

INZET VITALITEIT EN BEWEGEN

Waarom juist in Smallingerland inzetten op vitaliteit en bewegen?

- Het bevordert sociale contacten en vermindert isolatie en eenzaamheid. Het vergroot daarmee de kans op actieve deelname in het sociale leven.
- Sportdeelname correleert met hogere ervaren levenskwaliteit.
- Draagt bij aan zelfvertrouwen, eigenwaarde, veerkracht en een betere mentale gezondheid (stressreductie, betere slaap), wat vooral voor jongeren van groot belang is.
- Verenigingen vormen één van de belangrijkste dragers van gemeenschapsnetwerken, ze verbinden generaties en versterken sociale cohesie.
- Vrijwillige inzet in sport, cultuur, buurt of politiek stimuleert lokaal leiderschap en samenwerking.
- Verenigingen kunnen dienen als toegangspoort voor participatie in andere domeinen.
- Sport verhoogt de binding tussen burger en lokale overheid via sportstimuleringsbeleid. Positieve ervaringen met publieke sportvoorzieningen vergroten het vertrouwen in gemeente-initiatieven, wat bijdraagt aan het vertrouwen in instituties, wat leidt tot politieke participatie en democratische betrokkenheid.

Dit is een collectieve boodschap van organisaties die zich inzetten voor brede welvaart, gezondheid, leefbaarheid, cultuur, sport en verenigingsleven in Fryslân.

Het gemeentelijke aanspreekpunt voor sport en bewegen is in uw gemeente Sportbedrijf Drachten.

